

FORSVARSMINISTERIET

19. maj 2016

NOTAT 28: F-35 SOM UDVIKLINGSPROJEKT OG WORST CASE SCENARIO

Spørgsmål

Dette notat besvarer følgende spørgsmål:

”Ministeren bedes beskrive hvilke risikofaktorer, der kan være forbundet ved køb af et fly, der ikke er færdigudviklet, samt hvilke konsekvenser, det kan medføre. Ministeren bedes forholde sig til og redegøre for, hvad et worst case scenarie kunne være ved køb af Joint Strike Fighter.”

Grundlag

Notatet beror på seneste status givet af chefen for Joint Strike Fighter Program Office, Lieutenant General Christoffer C. Bogdan, under høring i den amerikanske kongres den 23. marts 2016 (udskrift tidligere vedlagt notat 3) samt behandlingen af risici i evalueringerne af de tre kampflykandidater.

Sagsfremstilling

Analyser af risici og usikkerheder

Evalueringerne af de tre kampflykandidater tager udgangspunkt i en konfiguration for flyene, som de forventes at se ud i 2020. Der er derfor for alle tre kandidater tale om systemer, som enten er under udvikling eller videreudvikling. Der er i den militærfaglige evaluering identificeret risici forbundet med udviklingen af kampflyene til 2020 konfigurationen, herunder risici ved dele af konfigurationerne, som endnu ikke er påbegyndt udviklet eller færdigudviklet.

De risici, som behandles, er alle identificeret i forbindelse med den militærfaglige evaluering. Tilgangen har været, at alle identificerede risici søges kvantificeret. De risici, som det ikke har været muligt at kvantificere er opdelt i fem risikokategorier – anskaffelse, drift, fremtidssikring, overlevelsessevne og missionseffektivitet – og behandlet i den militærfaglige evaluering. Den økonomiske evaluering omfatter analyser af de kvantificerbare risici, herunder den potentielle økonomiske effekt af kandidatspecifikke risici som eksempelvis udviklingen af simulatorer og tilhørende softwarepakker.

F-35 som udviklingsprojekt

Udviklingsfasen for F-35 programmet (også kaldet ”System Development and Demonstration” eller SDD) blev påbegyndt i 2002. Ifølge chefen for Joint Strike Fighterprogrammet er F-35 systemets udviklingsfase på nuværende tidspunkt 80 procent færdig. Denne fase forventes afsluttet i 2018. Når fasen forventeligt afsluttes i 2018, og altså før den eventuelle leveringen af fly til Danmark, vil flyet være i en såkaldt Block 3F konfiguration.

Udviklingen i Joint Strike Fighter-programmet er løbende genstand for kontrol fra bl.a. den amerikanske rigsrevision (GAO) og flere kontrolorganer inden for det amerikanske forsvars-

ministerium, herunder Office of Inspector General (DOD IG) og Director, Operational Test & Evaluation (DOT&E). Resultaterne af denne kontrol gengives i årlige rapporter samt i høringer i den amerikanske kongres. Fokus for kontrollen har i høj grad været de tekniske udfordringer, som endnu ikke er blevet løst i udviklingen af Joint Strike Fighter (en uddybning af udfordringerne med F-35 fremgår af notat 3).

Der er for kampflyene opstillet en række worst case scenarier i forbindelse med usikkerhedsanalyser i den økonomiske evaluering. Herunder indgår analyser af potentielle økonomiske konsekvenser ved usikkerheder omkring priser på flystel og motor samt drifts- og vedligeholdelsesomkostninger for de tre kandidater. Eksempelvis at prisen pr. F-35 flystel kan stige med op til 25 pct. og at dele af omkostningerne til vedligehold af F-35 kan stige med op til 20-24 pct. Endvidere er der foretaget analyser af en række usikkerheder forbundet med makroøkonomiske forhold som eksempelvis valutakurser og brændstofpriser.